

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként kétszer, a m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnagyodra 3 ft
o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STERN J. könyvkereskedése.

A helyzet. (II). Nem mi mondjuk, a tények ékesen szólása az, a mi mindenkit meggyőz a felől: hogy az európai népek politikai jogérzete soha oly fölvilágosodott — s éppen azért oly egyetemes; soha oly öntudatos — s éppen azért oly elhatározott; dacára az anyagi élvezetek szerfölötti szomjuhozásának, mint az idő kinövésének, oly földőző, s éppen ezen jelleménél fogva soha oly tulnyomó nem volt, mint ez idő szerint.

Csak egy példát említtünk: A hit — ha úgy tetszik — a mielőbbi ember vallásos meggyőződése az emberi lélek legerősebb ösztöneinek egyike. Az ember ezen titokteljes életben érzi szükségét nemcsak embertársai közremunkálásának, hanem különösen Isten segélyének. A római polgár házában a házi istenek a család elválaszthatatlan tagjai valának: külső ábrázolatokban együtt éltek a családdal, együtt vigadtak, együtt gyászoltak. A mielőbbi keresztény embernek istene szívében lakik. De azért mégis, dacára azon szomorú visszaemlékezéseknek, melyeket a történelem, mind a pogány papok idejéből, mind azon innen, a hatalomra emelkedett keresztény egyház másfél ezredéves életéből fenntartott a vallás szolgái iránt, nem ugyan a középkor fanatikus rajongásával, de egy öntudatos, éppen azért hasonlíthatatlan becsesebb tisztelettel viseltetik. S mit látunk? Látjuk azt, hogy sz. Péter utódának is világi hatalma jelenben vesélybenforogván, éppen a népjogokkai összeköttözése miatt a kereszt alá nem gyülekeznek a népek fiai oly tömegekben, mint midőn a szent helyek valának visszafoglalandók, s a buzgalom legalább is komoly megfontolás tárgyává, hogy ne mondjuk, kiábrándulással hűlepedett.

Amde ki ezen tényeket a vallásos érzelmek kialakulása szomorú eredményének tulajdonítaná: nagyon tévedne. Sőt ellenkezőleg, mint a hazai példa mutatja: soha az ősvész papság, minden vallásfelekezeti különbség nélkül, elkezdve Magyarhon rom. katolikus főpapjain, a tiszteletnek, a bizalomnak annyi bizonyítványait nem részestül, mint most; soha ezt jobban meg nem érdemelte, mint most, hazafiúi nemes lélekkel osztozván a nemzettel, melynek ők is fiai.

De a fölemlített jelenetek onnan származnak: mert a fölbredett jogérzet a népeknél legfőbb érdekekkel bír — nem a vallásos érzelmek elnyomására, hanem inkább ezeknek a politikai jogérzet — és gyakorlatlaltal egyensúlyba hozatala — sőt a politikai érdekek folytonos küzdelme — s változásaitól fölmentése s elkövetésére által a földi alakoktól megtisztítása, szellemesítése, s így eredeti eszményi méltóságába visszahelyeztetése magas érdekében.

Ezen jellemvonások együtt teszik a népek morális erejét, mely, mint lélek a testen, uralkodik a nyers erő fölött; melyben a népjogok minden cháránál hatályosabb biztosítékok találának. Minthogy az egyszerű ember ismeretes józan

élete szerint: „a bölcs férfiak többet érnek, mint a bölcs törvények.”

Macedoni Filepet Görögország legyőzésére a görög nép elkorhadása segítette. Solon szép alkotmánya még életben volt: de nem élt a nép, mely Marathonnál, Salamisnál stb. győzött. Athéné önmagához bizalmát elvesztette. Haza és szabadság elveszték lelkesítő hatalmukat. Helyüket ünzés, érzéki élv, gyűlölet és irigység válták föl. A tömeg meglehetősen aranykorárai visszapillantással. Tekintetén gögre dagadt, de tette nem hevült elásvult kebele. Később Athéné inkább játéka, mint függetlensége elvesztésén szomorkodott.

Valóban a mi szépet, magasztost, nagyot mutat föl az emberiség életében a történelem, azt mind a morális erőnek nyers erőn, a szemlelem anyagon vett győzelmé teszi.

Avagy Hunyadiak a nagy*) nemcsak magára hagyatva, de egyszersmind önző érdekek fondorkodásával küzdve, melyek a nagy embert a haza személyéhez kötött életkérdésével együtt megbuktatni, s a töröknek áldozatul lökni célzál vették — nem kicsiny hű magyar serege morális erejével védte évtizedeken azt az a hasonlíthatatlan nagyobb ozmán haderő, egyszersmind a pártokra szaggatott haza kebelét marcangoló bellemesség dulsái ellen?

Említsük-e az északamerikai szabad államok halhatatlan példáját? miszerint három millió**) célja iránt fölvilágosodott, kivételre nézve elszánt ember morális ereje, a világ legnagyobb hatalmassága Angliáellenében, szabadságharczaiból győzelemmel emelkedett ki. Említsük-e Anglia akkori legnagyobb államférfiainak minden önző érdekeken fölélemelkedett dicső példáját? miszerint, leginkább a megvesztegethetlen nagy amerikai polgár Franklin csüggedetlen erőfeszítései következtében, az egyesült államok jogosultságát nyíltan a parlamentben elismerték, méltányolták. Említsük-e lord Camden beszédének azon helyeit, melyekben mondá: „Ök (az amerikaiak) oltalmat, nem lánczokat vártak anyasorságuktól; várták ettől, hogy tulajdonukban védelmeztesse; nem pedig, hogy ettől megfosztassanak. Mert ha a jelenlegi hatalomgyakorlat így tart: úgy ők sem mit tulajdonukban nem fognak nevezhetni.” Vagy Locke szavait használva: „Nevezhet-e az valamit tulajdonának, ha kitől másnak joga van, annyiszor a hányszor akarja és annyit, a mennyit akar, elvenni, elcsajátítani.” Idősb Pitt, később lord Chatam még erősebben védelmezte az ame-

*) Nem mondtam legnagyobbak. Talán pedig Árpád, a honfoglaló után senki ezt oly joggal, mint a nagy Hunyadi János meg nem érdemlő. De istennek különös kegyelméből a magyarok, s sokat hányattak nemzetnek, az idők hosszú során nagy fiai nem hiányoztak, kik emelkedés- és bukásának jó szellemeként örököket fölötté. Különböző annyi vések között rég eltűnt volna a népek sorából.

A hajdani görög kis Állam Thebe, egyszerre birt két nagy férfit: Pelopidás és Epaminondasban. Velők támadt, velők enyészett szabadság, dicsősége. A magyar nemzet ennyire nem szerencsétlen. Sz. L.

**) Akkor ennyi volt, most népessége 30 milliót meghaladja. Sz. L.

rikai nép jogait: „En őrvendek — ugymond — hogy Amerika ellentállott. Három millió ember, melyből a szabadság érzete annyira kiholt, hogy magukat önként rabszolgáknak megadják, derék eszköz leendett a többiekből is rabszolgákat csinálni.”

Európa népei nem jutottak odáig, hová süllyedtek a görög Macedoni Filep korában: hogy egy hódítónak martalekul essenek. Európa népei lelkéből nem halt ki a jogérzet; multjokra, történelmi jogaira visszaemlékezések nem gögre dagasztja, de tette hevitit keblöket. Tagadhatlanul: ismét a tettek korát éljük, melyben a leghűbb munkásnak legmagasabb lesz béré.

Európa népei nemcsak a civilizatio s egy magasb fokú műveltség igényeire; nemcsak az észjogra, hanem történelmi jogaira is bivatkozhatnak. E részben csupán annyit említtünk föl, miszerint a nagy római birodalom összerombolásával a nép-áldorlások alatt és után a frank és ésgermán népek le egészen a hűbéri viszonyok kifejlődéséig királyiakat szabadon választották; vagy minden trónkövetkezésnél megkérleztettek; háború s béke, általában minden nagyobb ügyeik fölött határoztak. A Tacitus által említett jogokkal: „Nec regibus infinita, aut libera potestas. De minoribus rebus principes consultant; de majoribus omnes” egész kiterjedésben bírtak. A német rendeknek közmondásá vált szólásformája is ezt fejezi ki: Wo wir nicht mitrathen, da wollen wir auch nicht mitthaten.

Ázsiai származásu magyar néptünk jogai s szabadságairól feleslegnek tartjuk szólni, mely azokat keleti hazájából magával hozván, azoknak a legújabb időkig birtokában, élvezetében volt; melynek alkotmánya régebb mint új hazája, melyet Európában magának kardjával szerzett; az egyszerre született a magyar nemzettel. Ugy látszik egykoron vele egyszerre is hal meg.**) Mert a magyar nép-nél jog és nemzetiség az idők hosszú sora s hazai viszonyaink által szentesített oly egységes fogalom, mely akarmelyik tényezője nélkül elveszíti jelentését, értelmét.

Ezek szerint a népek kiskorúságából a politikai jogok megadása ellen használtatni szokott ok érvénytelen. A feudális rendszer születése előtt, a népek — mint említtük — a legfontosabb politikai jogok birtoka s gyakorlatában voltak. Fontosabb jogokkal bírtak azoknál, melyeket Móser a szolgaság criteriuma alatt ezen nagybecsű szavakban fejez ki: „Szolga az, ki ép oly kevés részt veszzen a törvényhozó hatalomban, mint az adó megajánlásában; és nem kívánhatja, hogy a hozzá hasonlókat által ítéltsék el.”

*) Eppen nem a megcsontosult stabilizmus elvét értem. Az 1848 előtti feudális intézményekről a magyar arisztocratia a korszellem hatása alatt hazája önzenlen szeretetében, a testvériség érzetében előzékenyen nagylelkűen minden kényszerítés nélkül letudott mondani. A magyar nemzet legszebb, legjelesebb tulajdonai közé tartozik: a korszellem hatása iránti fogékonysága. Sz. L.

Archaeologiai levelek.

I.

„Sit apud te honor antiquitatis,
sit ingentibus factis, sit fabulis
quoque. Ifj. Plinius.

A „Verein für siebenbürgische Landeskunde” folyó hó 13, 14 és 15-én Besztercén tartott évi nagygyűlésének általános eredménye az erdélyi lapok után ismeretes. Nagy hatású lön az mind tudományos, mind pedig társadalmi tekintetben. Ugyanis a társadalmi, s többnemű jogigények, s az ezekből, s ezek által okvetlen szülemő társadalmi jólét collectív előmozdításának, s főként a szász „Verein” s az „erdélyi Múzeum-egyület” tudományos terén való jövő együttes működésének egy hanguan kimondott óhajítása: azon fontos eredményeket nyújtható vívmány, mely ezen három napot sok tekintetben, különösen Erdély országismei jövőjének tekintetéből feltehetlenné teszi. Hogy a jövő együttes működés, s különösen a tudományi tekintetben való egyezsúra törekvés nem fog ezután „pium desiderium” maradni, arra nézve garantálunk szolgálati ama megértésig és férfias komolyság, mely mindkét egyület átlehell, s mely több század, több évtized eredményének tanulmányozásából merített örömdetes corollarium; számbavétele, és meglátolása nem különben a szellemi egy, mint az anyagi erőknél, melyeknek viszont együlvimunkálása az eredményt garantirozza.

„De mindezen nem tartozik sem közvetve, annyival kevésbé közvetlenül egy archaeologiai levél bevezetéséhez” mondandja a nyájas olvasó; vagy tán — s mi nem lenne emitt is, mint sok más esetben rosszul használva — ama gyakran fájó „ne sutor ultra crepidam”-féle példabeszédre emlékeztethetne valaki! Nem levén ezen egészen helyes invecitvára ellenokom: sietek is levelem tárgyára áttérni.

Mindamellett, hogy az archaeologia, s en-

nek első segédtudománya az epigraphica éppen nem tartoznak is az ugynevezett kellemes vagy élvezetes tudományokhoz — habár végére is minden tudomány a tanulmányozónak nagyon is kellemes, — s mindamellett, hogy ezen tudományra tartozó közlemények, kivált hírlapi tárcacikkik alakjában éppen unalmasok is az ilyesekben tán mást kereső olvasónak — ki holmi olyféle borzadálylyal, mint a minő őt a „hamvageleges-szikélé”-féle tudományok kérdések vitatásánál, elemezésénél megrohanja: inkább elhiszi, s kalaplevéve ezen mystikus beszéd előtt egész készséggel igazat ad a vitaközönségnek, semmint vitaközönségét megolvasa*) — mindamellett mondom, hogy ily elvont tárgyról közlemények nem ritkán türelemfárasztók: bátor lesznek azon esetben, ha a t. olvasók többsége a kisebbség iránti figyelemből elnéző fogna lenni, és ha a t. szerkesztőség beneplacitumát is arra megnyerném*), a „Kolozsvári Közlöny” tárcájában olykor-olykor ilyes archaeologiai közleményeket közreadni.

A „Verein” történettudományi osztályának folyó hó 14-én tartott gyűlésében a jelenlévők nagy érdekekkel szemlélték néhány az 1859-ki és folyó év tavaszi Székely-

*) Itten egy egészen e helyre találó adoma önkénytelenül eszembe jut: hazánkba gr. T — r Berlinben létekor egyik hegeliánus tanárának a bölcselemből tartott előadását nagy figyelemmel kísértvén, az éppen ezen felfokozott érdeklődést kitüntetésé által figyelemmellett tanár azon kérdésére, ha értene e az előadott tárgyat, — egész őszinteséggel és nagy sarcasmussal imigye felelt „én bizony nem értem, de ha tanár ur becsületszavára állítja, hogy mindez igaz, úgy elhiszem. Se non è vero, è ben trovato!”

**) Az archaeologia egyike lévén századunk kedvencebb tanulmányainak, s egyszersmind hazánkban felfedezett e téren kincseink ismertetésére legilletékesebb tér egy kebelbéli lap lehetővé, mi nagy szerencsének tartjuk a levelezést, s örövendük, ha tárcánk tárgyai közt a hasznos az élvezettel cserélgethetjük, mire ezután a t. szerfeg hiányosán, minthogy a jövő évnegyeden kezdve lapunk hetenként háromszor jelenend meg. Szek.

Földváron (a Maros jobb partján, Maros-nyárral éppen szemben) kiasott római-régi-seget, melyeket eddigi tulajdonosuk báró Löwenthal Sámuel ur megszemlélés végett — mitűn azokkal már azelőtt az erdélyi múzeumnak kedveskedett volt — szives volt közölni a „Verein” tagjaival. Ezen római emlékek leírása, miségük fölötti nézetem fogják tárgyat tenni archaeologiai leveleim imez elsőjének.

A szemlére kitett tárgyak a következők valának:

1. Feketebarnára égetett (terra-cotta) háromfüli cserépedény, hihetőleg bortartásra használt amphora.

2. Női alakot ábrázoló, veresre égetett cserépedény (valószínűleg ez is amphora, de melynek teteje, illetőleg a női alak feje hiányzik).

3. Bronze-öntötti sásfő, mely — mitűn belül egészen tites, és csőrén két, az orrlukakat ábrázoló nyílás van alkalmazva, — hihetőleg házi használatra szolgáló vízeresztőnek (antefixa) vala alkalmazva.

4. 1" vastagságú fehérmarvány*) tábla, melyre következő ábrázolat van faragva: tunicába öltözött római férfi — mely alaknak azonban derekától felsőrése hiányzik — lovon ülve, a ló alatt orozslány mardos egy bikát; a hátalapon ugyanazon lovas alakjának — azonban a bika és orozslány ábrája nélküli — utánzása. Talán a jobb művész vésojéből eredett előlap politikai ábrázolatát más kéz akarát utánmimelni, mi azonban az utánzóknak nagyon primitív módon sikerült. Így a lovas lábszárai aránytalanul hosszúak.

*) Hihetőleg a Torda mellett Szind mészakőbőrséből. — Az Apulum — károly-fehérvári, Salinae — tordai, s több más e tájakon eső, így a székel-földvári, római telepítványomokban kiástott szobor, oszlop, párkánydíszítmények, s más plasztikai ábrázolatok anyaga jobbadán a szindmarványtörésekből származik. Kétségtelenné teszi ez állítást a többzárósen s legnagyobb figyelemmel véghezvitt anyagösszehasonlítás, nem különben Szind közelsége az említett helyektől.

— Földombormű (bas-relief). — Szerfelett hiányos levén e tábla, a rajta levő ábrázolat jelentését meghatározni nem tudom.

5. 1 1/2" vastag fehérmarvány fogadmányitábla (tabula votiva), következő földomboru ábrázolattal: „álló, félg meztelen Hercules jobbajával obligát buzogányára támaszkodva, baljával egy csak megkezdett kisdad alakot ölel át. Ballába alatt szakalás agg férfunak feje látható. E férfi testének többi része — éppen itt eltörve lévén a tábla — hiányzik. Hercules alakjától — fejének irányában — balra ökörne hátulsó lábait és farka láthatók. Sajnos azonban, hogy e tábla e helyütt is megvan csonkítva. A hátalapon egy férfunak — hihetőképpen Herculesnek — csak durvájában körvonalozott alakja látható. Tán éppen az imént említett primitív kéz akarát Herculest kevésbé nagyobb alakban mint az előlapon — azonban más állásban utánozni.

Hercules mint a hősiség idealjatekintetett a hellének s rómaiak által, s antik ábrázolataiban a küzdelmekről megacéloztattott, s kipróbált erő vala a főkifejezés*). Mint ilyennek fegyverzete, illetőleg plasztikai ábrázolatainak ismertető jelei az orozslánybőr, buzogány, kézi valának. Az utolsó fegyvernem kivételével mindezen tárgyak ábrája e tábla Herculesnek ábrázolatán is fellelhetők. Azon kisdad alak, melyet táblánkon Hercules baljával átölelve tart, hihetőleg a nyüstényszarvas által táplált s újból megtalált fiára, a kis Telephosra vonatkozik, Herculesnek ily ábrázolása gyakori lévén, különösen az Antoninek korszakában**), a melyben készült valószínűleg e tábla is. Hercules továbbá ugyis tiszteltetett, mint a marhacsordákna felügyelője, védője, s mint ilyennek gyakoriak ábrázolatai**).

*) L. K. O. Müller, Handbuch der Archeologie der Kunst. Breslau 1848. S. 410. 1.

**) L. u. o. S. 410. 8.

**) L. u. o. S. 411. 6.

(Folytatjuk.)

Európa népei a constituáló nagy hatalom közvetlen birtokában voltak.

És ha csakugyan a népek kiskorúságából merített okban lenne valami alapos, a felelősség terhe azon kormányokat éri, melyek kettős kötelességüknek: miszerint „a népek politikai nagykorúságra jutása fokozatos előhaladásában semmiképpen ne akadályoztassék; hanem a nagykorúságot, s ezzel a politikai jogok biztosítását föltételező polgári érettség és erény gondos ápolás által kifejleszték” eleget nem tettek. Az elmulasztásnak forradalmak, s a nápoly-szicíliai eseményekhez hasonló véres catastrofhák voltak, és lesznek kikerülhetlen eredményei. Oly végzetes sors, mely mint látszik: minden bölcs elméletek mellett, a kifejlődés erős-zakos processusát az emberiség életében gyakorlati — hogy ne mondjuk szükségessé — teszi. Melyet sem a népbiztonság, sem az anyagi érdekek iránti tulságos vágy mesterséges felköltése meg nem gátolhatnak.

Melynek egyetlen gyógyszer van: a fölvilágosodott, bölcs népszabadságban s ezzel egybekötött közjólétben.

Szabó Lajos.

Az erdélyi gazdasági-egylet. (Folytatás.) — Addig is, míg az aratás után a vegeredményről pontos jelentést tennék, ki kell emelnünk buja tenyészők és szép kalászosok tekintetéből a kivételnélkül szép zabok közül a fejjel lengyel és fekete tatár zabot, melyeket Angliából kaptunk és a Némethonból jött konnektikat tavasz búzat, míg az ugyancsak Angliából jött reading-ten tavasz árpa így zölden soványabb kalásznak apróbb szeműnek mutatkozik a hazainál, meglátandjuk bötermőség vagy nagyobb súly által nem pótolja-e ki ezen hiányt. Mindenesetre az egész gabonabátlat érdekes látványul ajánlhatják gazdatiszainknak.

A kertészlak előtt a palánk mellett két éves indigo mályva van vetve, melyet külföldön indigo surrogatumul természetnek, az idén vetett s teljesen csak jövőre kifejlendő növényről jelentésünket akkor tehetendjük meg tüzetesen csak.

A kertész lak háta megett a két dinnyés körül van vetve, s eddig jól diszlik a kínai tengeri, melyből néhány szemet a titkoknak ur hozott külföldről, s melynek szemei egy búzaszemnél alig levén nagyobbak, e faj, ha magva jól megéri, nálunk mint takarmány tengeri, igen nagy nyereséget lesz.

Ugyancsak a kertészlak háta megett van egy 20 darab igen szép eleven kert ültetésére alkalmas külföldi cserje maciava aurantiaca, igen sűrű ágak s hosszú terítékekkel, mely ha meghonulhat, jó szolgálatot tehet; de ágai eddig minden télen elfagytak, s minden tavaszon újakat hajtott. Az ágaknak elfagyástól megóvására a szakosztály ezen őszön több kísérlet tételét rendelte meg.

Végre ezen első kertben az utak mellett el van vetve még azon ötlele töröküz, mely a több éven keresztül kipróbált számtalan külföldi töröküz fajokból, mint nálunk használhatóak voltak ki. Ezek: lombardiai fejjel csutkájú cinquantino, piros csutkájú cinquantino, hangan és csukor töröküz, mely utóbbi konyhai használatra való csak, de arra kitűnő.

A második kert végén a szőlő ültetvények és patak közt van 14 rend szépen kikelt idei vetés ákácsemete.

A harmadik vagy külső kert négy táblára van osztva és ezek a növényt megnevező neves cövekekkel ellátott nagyobb és kisebb ágacsokkára. Az I. tábla az uton felül az ut és eper fa spalter közt van. Itt az I. ágyban nedves talajon legelőnek való fu magkeverék; a 2-dik ágyban ugyan ily keverék száraz talaj számára, mindkettő az idén többször megkapátott; a 3-dik ágyban trifolium pratense közönséges stririai veres löher van, melynek 1/3-da megmaradt magnak; a 4-dik ágyban van angol gazdasági orias fejjel murek, mely igen jól kelvén, jövőre mag-

nak fog kiülni, s reményhetőleg elegendő magot adand a gazdák közti elterjesztésre. Vastagsága eddigi tenyész-elethe hosszabb képest kielégítő s öszire szép murkakat igér; az 5-dik ágyban van veres magu csukor cink takarmánynak vetve. Ezen már több éven kipróbált növény illendőleg nőtt s már egyszer meg is kapátott július elején. Termesztése jó trágyás földben takarmány tengeri helyett igen ajánlható, miután ily helyen közép nedvességű éven a cink háromszor is megkapátott, míg a tengerit csak egyszer lehet kapálni.

(Vége következik.)

X Ujdonságok.

— Gróf Mikó Imre önmaga, kiről említettük, hogy a múlt héten eltávozott volt bucsukézt szorítani báró Eötvössel a Detonát — visszaérkezett városunkba, Fejérvárról valva el, magas szellemű barátjától, ki ottan betegesen maradt. Abrudbánya minden ajku lakói ünneppélyesen vártak volt a nagyhazafiakra elfogadandók őket utoljában; a havasi románság szintén nagyszámú kíváncsi udvóztak; a Detonata környékén, azonban ama vidéket b. Eötvös betegsége miatt csak is fia, s nevelője egy pár kísérővel látogathattak meg. Egy szép alkalom maradt el arra nézve, hogy havasi népünk értelmisége kifejezze rokonszenvét a Detonata vendégei iránt, kik közül b. Eötvös nagy tiszteletben áll az erdélyi románok közt egykori közoktatásügyi oly intézkedéseiről, melyben e nemzetiség iránt is méltó tekintettel volt; egy szép alkalom maradt el arra nézve is, hogy a nemzetiségek összérzésének s illetőleg kibékülésének nagyobb mérvű kezessége lehetett volna létve azon férfiak kezébe, kik a magyar elem közvéleményét legnagyobb részben cselekvő pályájuk körül összpontosíták. A mi azonban nyilvános kifejezésre nem jutott, legyen maradó a szívekben. Egymás közt élő nemzetek szeressék minden viszonyok közt s becsulják egymást.

— Az enyedi vízkárosultak részére Bíró István lye. tanuló összesen hat forintot küldött be hozzá az ér. adakozók következő névsorával: K. dyes István 2 frt, Raffay János 1 frt, ifj. Bíró Miklós 1 frt, Horváth Pius 40 kr, Agoston Karoly 50 kr, Varady Móricz 30 kr, Erős Gaspar 30 kr, egy névtelen 50 kr. Összesen 6 frt ösztr. becslés.

— Bécs, aug. 30. A megnagyobbított birodalmi tanács legközelebbi tejszámu ülése ismét sz. plember 5-dikére halasztott. Benedek tábornakszernagy a birodalmi tanácsulések bevezetgei bizonyosan átlomásan Magyarországon maradand. A Császár Ö Felsége szept. 15-én Ischlbe fog menni s azért a birodalmi tanácsulések beziártat a császár elutazása előtt várják. Ugy vélik, hogy a császár alkotmányt fog engedélyezni. P. H.

— Bécs, aug. 31. A hivatalos „Wien. Zig.” jelentése szerint az országos muzeumok császári határozatnál fogva épületadómentesek.

— A „Wanderer” egy Posten történet kihágást ír le. Aug. 29-kén a hatvani utczában az Eszte magyar ezredből egy közvitéz titosan nyargalt az utcán s akadékoskodott mindenkihez, ki nem volt magyar ruhába öltözve. Az igazgatókodó elfogására két katona küldetett, kik ellen ez szuronyát használta, sikerült azonban lefogyaervezőt elfogni. Ezalatt nagy tömeg gyűlt össze, s a foglyot megszabadították, a patrol a rokkantakat hazába vonulván vissza. Csakugyan a részeg közvitéz sorsát el nem kerülhetette, mert egy mas városrészben a rendőrkatonaság által elfogtatott.

— A felségárlási per Budán. A Tánasis Mihály és hat deák ellen indított felségárlási per vőgtárgyalása, mely a cs. k. budai orsz. törvényszék előtt aug. 28-dikától szept. 1-ig szakadatlanul folyt, beveződött.

Mielőtt olvasóinkat ez érdekes per kimeneteléről tudosi-

tanók, előre kell egyet mást bocsátanunk, a mit eddig rövid közléseinkben részint közelebről ki nem fejtettünk, részint meg sem említhettünk.

A per tárgyat röviden a következő tények képezték. Tánasis Mihály irt többek közt egy felszólítást az ifjúsághoz, ily kezdetű: „Ifju barátim!” továbbá „A hét nemzetiség szövetsége” című munkát s ehez előszót és tartalommutatót; végre „Forradalmi katekizmus”. Ez iratok közül („A hét nemzetiség szövetsége” kivételével, mely elől nem került) egyikét másikat több fiatal embernél találtak meg, s ketten közülök nevezetesen lemasolóknak is vallották magokat. Papay Ignác joghallgató lemasolta s másokkal is közölte az „Ifju barátim” című iratot s a „Hét nemzetiség szövetsége” címűnek előszavát és tartalmát; Draveczky Mihály realiskolai növendék pedig a „Forradalmi katekizmus” egy részét írta le. Báró Kaas Iván joghallgató olvasta s többekkel közölte mind a három iratot; Hindy Kálmán joghallgató olvasta az „Ifju barátim!” címűt s az előszót és tartalmát; Hindy Árpád főgymnasiumbeli tanuló olvasta az utóbbit, mely szivartarczájában is megtalálhatta; Rab István (írodalmi nevén Zajzoni) volt belügyminiszteri járulnok, most hitanhallgató szállásán az „Ifju barátim” című irat találtatott.

Mindezen tények nem tanak, de magok a vádlottak vallomásai által vannak fölvilágosítva s képezik a felségárlási vád alapját, mely Tánasisnál, Papaynál, Draveczkynél közvetlen tettességre, a többinél büntárságra szolgált.

A törvényszék tagjai az elnökök, Oswald föltörv.-széki tanácsoson kívül, Makovecz, Marsalko, Preissler, Szabó, pótbíróképen pedig Lulik törvényszéki tanácsosok voltak; a közvádlói széken Mácsik államügyész ült. — A védőket már felsoroltuk.

Az államügyész aug. 30-án tette meg előterjesztését és indítványait, melyekről már értesítettük olvasóinkat. Tánasis és Papay védője Szilágyi Virgil még szintén az nap mondta el védbeszédét, melyből néhány vezérgondolatot ime foglgyzünk. A védő azon elvből indult ki, hogy a felségárlás fogalma nem a most fonnálló provisorium szerint, melynek tarthatatlansága már különben legfelsőbb helyről is el van ismerve, de a magyar törvényből határozandó meg; s ezen szempontból tekintve a kérdéses iratokat, bennök semmi felségárlás sem fódözhető fel. Attérven szóló az országban uralkodó elégedetlenség és ingerültség fejtegetésére, az elnök rendreutasítolag felbcszkította előadását, felszólítván a védőt, hogy védelmében a törvényszabta korlátok közt maradjon. A védő, tisztelettel elhárítván magától a rendreutasítást, folytatolag kifejti a közvetlen kapcsolatot Tánasis „Forradalmi katekizmus” s az ugynevezett „Adokatekizmus” közt, mely ezen cím alatt: „Az alattvalók kötelességeiről fejedelmök iránt” az elemi iskolák számára hivatalosan kiadott. Tánasis katekizmusa, mint maga megvalja, czafolata, ellenképi: akkor lenni az idezett reactionarius katekizmusnak; ez magyarázza meg s menti egyszersmind tartalmát. De menti magát a tartalom maga is. Nincs itt semmi egyenes felhívás a forradalomra; csak éppen az okok vannak feltegetve, melyek forradalmat szoktak előidézni, s a forradalom végemenetele van elméletileg, mint tan, előadva, még pedig koránsem úgy, mint okvetlenül fogantatandó tan, de éppen ellenkezőleg, mint oly baj, melyet csak a vég szükség igazolhat. A szerző kimondja, hogy népnek csak akkor szabad forradalmat gerjeszteti, ha baján már semmi más módon nem segíthet. A munka tartalmában tehát nincs felségárlás; — de ha volna is, ugymond, a felségárlás tényaladeka még akkor sem forogna fonn. Mert valamint a gondolat, ugy valami munka megírása még nem képezhet felségárlást; kell, hogy ez ki legyen nyomtatva vagy terjesztve. Szerző igen is kiakarta nyomtatni munkáját s azért is iratta le (mert az ő írása ros); ki akarta nyomtatni, de még nem nyomatta ki. Nem is terjesztette,

X CSETÁTYE ÉS DETONÁTA.

Abrudbánya, 1860.

Ez év tavaszán, derült meleg napon, kellemes hölgytársaságban mintegy tízen kerekedtünk moka-yainkra, s fölkapattunk városunk felett éjkeletről emelkedő Bányászhegyre, melynek gerincén havasi legelők, vadgyümölcsű kertek, elszórt hegyi tanyák, s balfelől Szelistyevölgyben zugó stompok közt haladtunk Habád hegy széles hátára, melyről egyszerre fölseges kilátásunk nyílt: először is az aranyhegyek vápáján mértföldnyi hosszan terülő Verespatak városa; aztán legközelebb az ezt koszorúzó bányabérczekre u. m. Orla, Gaura, Nagy Környék, Kis Környék, Lety, Igren, Csetátye. E tulajdonképeni aranyvédekben tul élénk tint keletre a Detonata csupja, a Flocosa és két Rosia ormaitól környezve, háttérben szürkítalakakakó Keeskehegy. Éj-ről Offen vagy régi szerint Aranyosbánya ércdus bércei a közelebbiek által felve voltak előlünk. De éjtől nyugotra ott emelkedtek a még télut hófoltos kolozsvári havasok: Montisor, Dobrinul, Gialu Cusurilior, melyeket a Vlegyásza, Batrinu Bihar, Gaina váltott fel. Leghátul nyugotról, szürkés kéken megroskadt kazal-képen ott feküdt a Vulkan; hátán két óriási felleg, két szürke gunyájú tündér ölelkezett; jól lehetett látni mozgásaikat mig ott mulattak; aztán mámorosan szétántorogva, egyenkint emelkedtek a magasabb légkörbe. Ily légtinemények a Vulkanon mindennapiak. — Töle délre még lehetett látni Hát-szeg bérceiből; de azontul keletig megint a legközelebb Abrudbucsnai bércek Botos és Negrileosa zárták el aláhatárt; míg a körhegylánc utolsó szeme a zalatnai nagy éppen a Detonát derekába fogódzott. E kör-szemle után tehát nem volt egyéb teendőnk, mint a bércekről lebaktatni, hogy megint a közelebbire u. m. magára a Csetátye szikla-omladványra kapaskodjunk. Hányan leírtak már ezt, és még mennyi marad róla írni va-

ló? Már én is leírtam; s most bevallom, hogy téli szemléből eredt leírásom gyarló volt.

Az ősi bányászokból maradtak ránk e le-koppasztatott, ontott, átfurkált, dúsakált hegyek, melyek legremekebb példánya a Csetátye (oláh neve, erődöt jelent.) Eme ma csupa omalásból áll, mégis magas hegyet is, a római birtokosok, vagy talán még elődeik, egész erdők rágyújtása által lepörkölték; mert az volt szokás, hogy az aranytartalmu szik-lákat izzásig hevítve leöntözték, mire a kő parázsra omlott; aztán könnyebb volt zu-dakban vagy barangszertű vasmoszarakban megtörni, s ugy az aranyat porából kimosni. Külről tehát e szirttömegek déli oldalán csupa sötétzsinál omások, melyből a bányalíkokon, mint ejtett sebhelyeken kékeszürke váladék látszik kifolyni; ez a belőlről aknázott arany-köpor. Messziről éles felkérkarejú óriási szin-kört ábrázol, melynek az oldalain barangoló bányászokban közönsége is megvan. Kebe-lében a belehatoló sok művelés alatti banya-járaton kívül három főbbbe van. A délkeleti oldalon tárt barlangos járatgálczleves csepe-gés alatt vezet az ugynevezett kis Csetátye öble, mely több kisebb s egy nagy tető nyíláson tözöszül a szabad éggel. Mérhelen fenekét egy vizezt töbr képi, melyből a le-dobott kő hosszu moraj után hajt fölzsíre buborékok. A barlang, hol e kísérlet tehető, töredékkőhalmazokkal van telve, melyek köz-zen zuzot, jeget, banyapenészt bőségen ta-lálhatni. Az éjkeleti végén, tágas, kőarkattal kerített udvarról folyosószertű szük kapunyí-láson, természetes kölépészetten érkezünk a nagy Csetátye öblébe, melynek körküll husz ölnyre égremeredező sziklái a sza-bad ég által boltozott oly üregzetárnak, mely a világ bármely színházának elegendő lenne. E falzatot keresztül kasul banyafolyosók fut-ják át; hol egy istoly tátoang a mélységből, hol egy padaly sötétlik katlanszerűleg; hol egy tárna fut be az alvilág kincserejkeiből; hol is búvszellemekekkel, oládkódó banyarémek-vel s a sötétség minden borzalmaival talál-

kozik a vakmerően betolakodó ember. E nagy hézagban pedig a részint leomlott, részint ki-aknázott körtörnyületek foglalják el a tért; csak egyes vassólt ösvények vezetnek a be és kijáratok felé. — E tömkelegben még múlt évben is találtak római viaszos táblákat ép beírtattal. Végre ugyanczen hegy éjnyu-goti oldalán egy harmadik Csetátye, mind-két előbbinél, legalább tetszésemre, külön sziklavár tárul, melyhez magas helyzeténél fogva ritka látogató járul; pedig megérdemli a fáradságot már azért is, mert ki még en-nek is tettejére merészkedik, a szikla sik ge-rinczére jut, honnét mindhárom töbrbe bor-zasztó szép belátásban részesülhet. A hegy derekát bányászadák foglalják el. Éjnyugoti oldala pedig mindamelllett, hogy csupa omlás, a növényenyészetnek is érdekes tanyát szol-poktat. Virágkedvelő hölgyek mind azokért futostak; melyben: zuzmó, hanga és pi-robingyós moha mellett áfonya, gyopár, apárka, háromszin viola, szamóca, s több parlagi virág tarkállott; még a sze-rény ibolya, s csodaszertűleg a szigoráll mellett az emlény is fészkest vert itten; az illatos kakukdémutka pedig és földi repkény bőségen díszlett.

Innét vidáman lovagtunk tova az arany-hegyek bányái és káramai közt. Társasá-gunkban három ujjonez lovagbűvöl volt, kik közül egyik kolozsváridéki, L. Gy.-né több élénkséget tanusított, huszársinnal ül-vén meg és poroszkáltatván lovát. A más-kettő is, dicséretére legyen mondva, szép ki-tartással állta ki egész nap folytán a korunk-ban és vidékünkben némleg szükségé vált lovaglást; megjegyezvén, hogy itt a sajátos növényeg használhatlan; tehát a szépnem is kénytelen a közhasználatu nyergek kápijába kapaszkodni.

Bucsum-Siás és Lupsa (Farkasfal-va) közbérczén felkört nyargalva, a két Ro-sia ormán belül, hátulról kerültük meg a De-tonátát.

Mit mondjak ismét e természeti ritkasá-

ról? Más világrészekből jönnek a romboló teremtes e művének látására. Mi sem válhatunk meg a vidéktől, mielőtt ezt még egyszer látók.

Hátsó éle e magas bérz hátán emelkedő szirtsupnak óriási s tünnek képzelhető, melyen a keleti oldalt lépő törpe fenyőszálak a tüskéket képzik. De mily másképp tünik ez elő a nyugoti oldalon. A fensikön zöld réten érkezünk ama keskeny sugárfenyvesbe, melyben a természettel barátkozó vendégek tanyát ütni szoktak. Egy e néhány év előtt itt mulatott uralkodó emléktől emelt diadalkapu s a Detonata somkőiből emelt asztal aranyos felíratával jelölik a helyet. Innét legérdeke-sebb is a látvány. Egy meredek, magas, mint egy száz ölnyi hosszú hoporás sziklafal áll előttünk utolsó iziglen keskeny sugár oszlopokból tapadva egy tetemű, melyek közre-gegenként megszakadozva, mohtelevénnyel választatnak el, s új csoportokban mintegy háromszor folytatódának tetőtől talajig, hol aztán sok ezer darab olyan somköszlop hal-mozódik leomlástól összétörölve. Egy leíró állítá, hogy mintegy 60 ölnyi sudar oszlopok emelkednek e sziklahomlokok egy buzamban. Hogy belől a tömb kebelében lehetnek ily törtelen oszlopok, megengedem, de kiülről nagy képzlet kell ahoz, hogy csak tízőlnyi hosszút is fölfedeztünk. Ambar mondják, hogy még tíz év előtt is más külme volt a Detonátának. Azóta nagyon sokat omlott. Kövári nagyon helyesen hasonlító ábrázatát orgoná-hoz, mely több rendbeli siperből van szer-kesztve. Valóban a természet orgonája ez; melynek viharok hallhatni borzasztó szép zengését, midőn a szikla delej vastartalma sűrű villámokat csalogat magához, saját rom-bolására; mert olyankor egyegy csapásra több oszlop ledörül, s kongva, perege tör-delődik szét a mélységben. Ez oszlopok ala-ka durva négyzűgű, öös-hatos nyomokkal, színe szürke. Sokat láthatni Abrudbányán és Verespatakon.

(Vége következik.)

sell lord egy bizalmas jegyzékben Cavour grófnak kijelentette: miszerint Piemont egy Ausztriávali összehúzóes esetében nemcsak hogy nem számíthat Angolország rokonérzeimre, hanem arra is számot tarthat, hogy a londoni kabinet ezen eljárás fölött rosszaságát fogja kijelenteni.

— A párisi „Presse” egy jelentést közöl, melynek vége így hangzik: „Mi Garibaldi kiszállításának lehető európai következményei iránt, a legkülönbözőbb gyanúsokra jutunk; de azért a politikai láthatáron nem borongnak most oly sötét felhők, mint a tény végbementé előtt. Garibaldi a diplomatiának azt felelte: „Többet többre sem vállalkozom, s télen át majd gyűjtjük erőinket.”

— Az „Öst. Ztg.” nápolyi sürgönye szerint a nápolyi király szept. 1-ig még nem hagyta el Nápolyt.

— A lengyel határról, aug. 25. Az orosz hadsereg, a granátos és testőr osztályokon kívül jelenleg kilencz hadtestből áll, mik közül az orenburgi, siberiai és kaukáziai hadtestek az Európán kívüli birokok számára vannak rendeltetve. A többi hat az európai Oroszországban következésképp van elosztva: Lengyelországban, Lithvániában és Volhíniában fekszik a három első hadtest, Podoliában és Ukrániában van a 4-dik és 5-dik hadtest, a 6-dik hadtest és a granátosok Moskva és Novogrod közt vannak elhelyezve, míg a testőrség Krasnojeban és Zarskojeselóban állomásozik. A tartalék délen fekszik. Jelenleg minden hadtest 30 ezer emberből áll. A három első hadtest Varsó körül gyűl össze. A negyedik és ötödik hadtest jelenleg a sáskák ellen harcol.

Szt. Pétervár. A „Wjedomosti” Törökország szétosztásának előjelét regisztrálja, azon előjeleket, melyek által a háború jelentkezik; végre azt állítja; hogy ama példabeszéd: „A ki Konstantinápolyt ura, ura az egész világnak” jelentéktelen és jövőnküli aphorisma. Franciaország célja Syria és a Suez-csatorna. Hogy Konstantinápolyt kinek a célja, arról a „Wjedomosti” hallgat.

A flandriai gróf látogatásának a szt. pétervári udvarnál, — hol a krími háború óta gyérebbek a fejedelmi látogatások, — némi fontosságot tulajdonítanak; a nevezett belga hg. folyó hó 19-én érkezett Oroszország fővárosába.

Bécs, aug. 31. A bécsi „Presse” írja: Mint a „Corr. Brilier” Varsóból aug. 22-ről értesít, Ferencz József császár ő felségének Sándor császárral s a porosz regensherczeggeli találkozására bizonyos. Már elküldtek volna a Maczky határ-vasúti állomásra a parancsok, hogy minden késületet megtegyenek ott Ő Felségének a mi császárnak elfogadására. Varsóból a legnagyobb szerű előkészületek tétetnek a három uralkodó elfogadásához. A legtöbb francia lap leplezetlenül kimutatja nemteltségét a három északi uralkodó

közeledése felett; több német hirlap a Hessen-Darmstadt-nak (ki a császár sőgőre) a napokban Bécsbe tett látogatását az Ausztria és Oroszország közötti bensőbb viszony megvalósulása egyik jeleül akarja tekinteni. Metternich hg. a Párisból ideérkezett cs. kir. nagy követ tegnap hosszas értekezést tartott Rechberg gróffal, s ma szerencsésen vala Császár Ő Felsége által elfogadtatni. A legközelebbi napokban Metternich hg. csehországi jóságaira utazik, hol szabadságidejének egy részét tölteni szándékozik. Azon ausztriai hadihajók, melyek Sztyria küldettek, — mint Párisból írják — parancsot kaptak visszatérésre az Adriai-tengerre.

— Dalmáciából érkezett hírek szerint a „feketehegy” lakosai az ifju Mirko hospodár apjának vezérlete alatt teljes erővel háborúra készülnek, azt adván okul, hogy segítségére mennek a szomszédartományokban elnyomott keresztény népnek. Hir szerint már is hat ellensége követett agyon az új fejedelmek. Az özvegy fejedelemtől az új vladika kikiáltása után el akarta hagyni Montenegrót, de a lakosok nem engedik távozni. Cattarából 14 montenegrói száműzöttet, kik régóta tartózkodnak ott, az ausztriai kormány Zarába távoztatott el, összecsapások kikerülése végett.

Stambul, aug. 25. A nagyvezír meglátogatja Bolgárországot belsejét s darab ideig Drinápolyban marad. — Mondják hogy Dömöszkben egy kenyérszállító a muzulmanoknak való kenyeret megmérgezte, Hire jár, hogy Milos hg. a fényes kapu engedelmeyt elutasítja. — Fuad basa, mint mondják, kijelentette, hogy a keresztények összerombolt házai Dömöszkben a török lakosság költségén lesznek fölépítendők, szintugy kártérítésre fogják szorítani a törököket. — Ferik Fehir basát, ki Fuad basa megérkezése előtt Beyrutban parancsnokoskodott, elfogták. — Fuad basa napiparancsot bocsátott ki hadihajók, melylyel minde fegyelmellenségért fölépítéssel fenyeget.

Widdin, aug. 17. A „Const.”-nek írják innen: „Szerbiában az ingerültség növekszik; a törökök által Gladován elkövetett öldöklések hebizonyulnak. Egy öreg és négy gyermek, kik a mezőn dolgoztak, meggyilkoltattak és hulláik a Dunába dobattak. Bolgárországban még ekkoráig minden csendes.

— Az egyesült oláhfejedelemség mint új nemzeti hatalom ez idő szerint először kezd működni. A „Kronst. Ztg.” f. hó 1-én Bukurestből baráti kézről a fontos hírt vevé: A stambuli angol követ tanácsolta a szultánnak, hogy Moldva és Oláhország fejedelmével egyetértve intézkedjenek egy moldván-oláh hadiseregnek Bulgáriába küldetésé iránt az ottani keresztények oltalmára. A szultán jónak helyesnek találva sir Bulwer tanácsát, felhívta Kuzát arra, hogy 10,000 katonáját indítsa be Bulgáriába. A kamra szintén jóváhagyta a fejedelemtől eléje terjesztett

szultáni javaslatot. A moldván-oláh csapatok e pillanatig már mezt is fogtak indulni Bolgárországba az ottani keresztények védelmezése végett.

Ujabbak. — Páris, szept. 1. A mai szombati „Moniteur” meghazudtolja a Murat herczeglevelében kifejezett azon foltvétést, mintha Franciaország valaha gyámolítaná őt Nápolyba való visszatérésében.

— Nápoly, aug. 30. A „Patrie” jelenti: Nápoly csendes. Az annexio érdekében aug. 29-kére jelentett katonai nyilatkozvány elmaradt. Garibaldi elhagyta Calabriát: hollétét nem tudják. Brenner elégtételt kapott.

— Turin, szept. 1. A tegnapi „Opinione” jelenti, hogy a gyakorló táborok nem oszlottak fel, hanem más állomásra helyeztetek.

— Milano, aug. 31. A „Perseveranza”-nak Turinból jelentik: Azon hir, mintha Farini, s Cialdininak Chamberbe utazásával Szardínia s Liguria átengedése állana összekötötésben, alaptalannak látszik. — 28-án ujjal 2 bersaglieri-zászlóal ment Nápolyba, katonai szemmel tartás végett. — Ma nagy ingerültség uralkodik a gyakorló táborok feloszlása miatt. — 4 hadtest fokozatosan fog Cremonától Ferraráig fölláttatni; egy 5. pedig Genuában, hogy szükség esetében hajóra ültetessék. — Azt állítják, hogy hadéktalanul egy egész hadosztály induland Nápolyba. Ugy látszik, Nápolyban Piemont protectoratusát szándékoznak kikérni. Ez esetben Piemont vinné az ország közigazgatási vezetését, míg a „népképviselők” Nápoly további sorsa iránt határozni nem fogtak. Piemont egy helytartót jelölne ki oda, nápolyi s piemonti csapatokból álló vegyes helyőrséggel, s Victor Emanuel regensségét hirdetné ki.

— Turin, szept. 2. Salerno és Terra di Lavoro tartományok felláztak. Garibaldi Monteleoneba érkezett, a királyi csapatok egy része eloszlott, a többiek átmentek. Garibaldi Salerno felé halad.

— Páris, szept. 3. A mai Moniteur szerint, Murat reclama a Moniteur által levelének tulajdonított értelem ellen: ő semmi esetre sem akarta Franciaország politikáját és szövetségét előre lekötöni, csak úgy vélekedett, hogy Nápoly szabadon nyilvánuló kívánsága sepp oly figyelemben részesulne, mint Olaszország több tartományaié.

Bécsi Börze. Szept. 3-án: Nemzeti kölesön 78.30. Metalliques 5 pientes 67.13. Urbéri papírok: magyar 69.25. erdélyi 65.50. Bankrészevény 792. Korona 17.95. Cs. kir. arany 6.22. Ezüst 129.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1060)
622. | 1860.

Árverelési hirdetmény.

A beszercei cs. kir. méltóságos kerületi pénzügy-igazgatóságnak jelen 1860-ik év július 27-ről 8066. szám alatt kiadott, és az erdélyi magos cs. kir. országos kincstári igazgatóság j. e. július 14-ről 12,208. számú kibocsátványa alapján kelt rendelete folytán, a Szathmár megyében kebelezett misztmagyarosi fiscalis részjóságnak elkülönítve leendő haszonbérbe adása — minden hozzátartozó alkát-részei, régálék és egyéb törvényes szabadalmaival elhatározatván — alólt dézsi cs. kir. gazdasági Is. ánság által, a hely színen tartandó nyilvános árveretés útján jelen 1860-dik év szept. hava 13-dik napján kifognak adni.

A haszonbéri idő, a nevezett jósághoz tartozó szőlők k. nézve jelen 1860-dik év november 1-ső napján kezdődő kilencz egymásután folyó évekre.

Magára a jóságra, annak alkát-részei és törvényes szabadalmaira nézve általánosán, jelen 1860-dik év november 1-ső napján kezdődő hat egymásután folyó évekre.

A hidvárra nézve pedig; jelen 1860-dik év november 1-sően kezdődő egy kerek évre terjednek ki.

Kikiáltási — mint egy évi haszonbér ára — magának a jóságnak, kir. javadalmi u. m. korcsomárlás és malom-joggal, valamint egyéb hozzátartozóval együtt 1000 frt — kr o. é.
a szőlőknek 200 „ „ „
a hidvárnak 802 „ „ „

Az árverelést és haszonbérleti föltételeket érdeklő fölvilágosító adatok a cs. kir. beszercei, és szathmári kerületi pénzügyi igazgatóságok, ugy a dézsi cs. kir. gazdasági Is. pánságnál megtekinthetők.

Bérvágyok — a ki tűzött napon, — reggeli 9 órára Miszt-Magyarosra, az illető kikiáltási árának 10%-jével — mint szokott bánat pénzzel ellátva meghívának, vagy addig is illetőleg bélyegzett és báuat pénzzel ellátott ajánlatokat (offert) a dézsi cs. kir. gazdasági Is. pánsághoz benyújthatják.

Dézsi, aug. 18-dik napján, 1860.

A cs. kir. dézsi gazdasági Is. pánság.

(3—3)

(1062)

Sz. 1410. | 1860.

Hiradás.

A jelen folyó 1860-dik év szeptember hava 20-dik napján délelőtti 12 órakor, iten a cs. kir. országos fegyintézet irodájába egy járulati vállalkozási tárgyalás, — melynél fogva 28 mázsa 50 font l. mpaolaj, és 108 font fagygyugyertya szállítandó — fog tartatni.

Vállalkozó kedvűek figyelemzetnek irásbeli járulataikba, a szállítandó mennyiség ár öszvegének 5%-nyi bírságát mellékelve — fenn kiltet nap és óráig benyújtan — utolagosan benyújtott járulatok nem fognak tekintetbe vevődni, és a járulati vállalkozásokban az ár tisztán, szám és betűkkel feltéendő.

Az ezt illető tárgyalati pontok, a rendes hivatali órákban iten megláthatók.

A cs. kir. országos fegyintézet felügyelősége.

Szamosujvár, aug. 19-én, 1860.

NEM HIVATALOS.

(1057)

Kiadó szállás.

Kolozsvárt az ó-várban 198 szám alatti házban 4 szoba, konyha, kamara, hűj és pincze egy vagy több évre bérbe kiadó. — Értekezni lehet szappany-utca 372. számú háznál.

(1067)

Külső szénutczában, 350 szám alatti épületben kiadó, a felső emeletben 5 szoba, kis konyha, kamara, pincze, lakamara, istálló.

(1059)

Peielle Otto.

Vas-fűszer és divatru kereskedésében Dézsen egy gyakornok vétetik föl, ki magyarul, németül beszélni és írni tudjoo.

(1071)

Zongoratanító kerestetik falura. Bővebben értekezhetni Kolozsvárt óvár-piacszeglet 232. sz. a. vagy Stein ur könyvkereskedésében.

(1—3)

(1045)

Zene és Fortepiano raktára NEDELKOVITS GYÖRGY kereskedőnek Nagy-Szebenben.

Különbféle átjátszott, valamint újak, a maga valóságában eladandók és megkaphatók; a vidékeken lakó t. című vevőknek felszólítása s kívánsága rögtön kényelmök szerént kivívandó, egyszersmind pontosan fognak szolgáltatni: egy **Derekvonn Forte-Piano** 80 frt, **Szanny** 100 frt, 120 frt 240 frt, egy **Piano** 150 frt **hét nyolczados** (o ctáv) **háromszoros vasyujtókka**l per 350 frt, 360 frt, 380 frt, 400 frt ausztriai értékben. Továbbá ajánlja magát a fennevezett mindennemű kezelt Fortepianoakat érvénységi áron beszédni, avagy ujjakkal kicserélni.

(1061)

Növeldi jelentés.

A kolozsvári ev. ref. tt. ekl. pártolása **Karacs Teréz** vezérnevelő és még hat jól választott buzgó oktató és oktató gondja alatt álló leányiskolában szept. 1-én kezdetik meg a tanítás. Alólt a benne bizalmaskodó szülőkkel ezt tudatni különösen azért látja kötelességének mi-el a föltsz. és mélt. gondnoki kar, a rendes oktatás jó eredménye tekintetéből, a beírasi időszakot igen rövidre szabta.

Magamat a már tapasztaltam részvéte ajánlva maradok Kolozsvárt, aug. 23. 1860.

Karacs Teréz,
vezér-oktató.

(1070)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi húzása f. év október 31-kén fog megtörténni.

A 4 769 675 o. é. forintból álló nyerő összeg 40 000, 30 000, 20 000 stb. forintos nyeremények van osztva. A legkisebb nyeremény, a melynek mindegyikére ezen 40 forintos sorsjegyeknek kivétel nélkül esni kell: 60. 70. 75. 80. forint osztrák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Samuelnél.

(1065)

Hirdetés.

Koszt és szállásba felvételnek Szebenben alólt irtnál jog-tanulók ugy azon tanulók is, kik a protestans fő- vagy algymnasiumban járnak, lelkiismeretes felügyelet és ápolás mellett.

A házian kívánatra zongorában is oktatást nyerne, valamint e franczia és román nyelvekben is.

A társalgás a szálláson franczianyelven foly.

Szeben, aug. 20-án, 1860.

Petri Simon,

nyelv-tanító.

(Sporergasse Nr. 322. földszint.)

(2—2)

Stein János-nál Kolozsvárt, és **Wittich József**-nél M.-Vásárhelyt kapható:

HÁROMSZÉK erdélyi szépirodalmi évkönyv

és
Naptár 1861. évre.

Szerkeszti és kiadja
KHERN EDE.

Első évi folyam angolváson kötése 1 ft 25 kr.

JÓZSIKA MIKLÓS, legújabb regénye

A KÉT BARÁT,

4 kötet ára 4 forint uj pénzben.

VADNAI K.

A KIS TÜNDÉR,

regény 2 kötet ára 2 frt.

(1067)

Csapó Sándor

tisztelettel jelenti a tiszt. cz. közönségnek, hogy e hó 7-kén Pestre és Bécsbe utazand, s szakmájába vágó minden-nemű cikkekre megrendeléseket elfogad, a miket az illető gyárakban, saját, már ismert izlése után kiválaszt, és a t. megrendelőknek j. tányosan meghoz.

Kolozsvárt, sept. 1. 1860.